

Povezanost glazbenih preferencija i političkog ponašanja studenata Sveučilišta u Zagrebu

---

Šprljan, Luka

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:114:296301>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2023-04-01**

Repository / Repozitorij:

[FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / dissertations](#)

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet Političkih znanosti
Diplomski studij politologije

Luka Šprljan

**POVEZANOST GLAZBENIH PREFERENCIJA I
POLITIČKOG PONAŠANJA STUDENATA SVEUČILIŠTA U
ZAGREBU**

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2020.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij politologije

**POVEZANOST GLAZBENIH PREFERENCIJA I POLITIČKOG
PONAŠANJA STUDENATA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU**

DIPLOMSKI RAD

Mentor: doc. dr. sc. Kosta Bovan
Student: Luka Šprljan

Zagreb
kolovoz, 2020.

Izjavljujem da sam diplomski rad Povezanost glazbenih preferencija i političkog ponašanja studenata Sveučilišta u Zagrebu, kojeg sam predao na ocjenu mentoru doc. dr. sc. Kostu Bovanu, napisao samostalno i da je u potpunosti riječ o mojem autorskom radu. Također, izjavljujem da dotični rad nije objavljen ni korišten u svrhe ispunjenja nastavnih obaveza na ovom ili nekom drugom učilištu, te da na temelju njega nisam stekao ECTS bodove.

Nadalje, izjavljujem da sam u radu poštivao etička pravila znanstvenog i akademskog rada, a posebno članke 16-19. Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

Luka Šprljan

Sadržaj

Popis ilustracija:	V
1. Uvod	1
2. Teorijska koncepcija rada.....	2
2.1. Važnost glazbe u životima mladih.....	2
2.2. Političko ponašanje.....	5
2.3. Veza glazbe i politike	7
3. Cilj istraživanja, uzorak i mjerni instrumenti.....	9
3.1. Cilj istraživanja.....	9
3.2. Mjerni instrumenti	10
3.3. Provođenje istraživanja i uzorak.....	12
4. Rezultati i rasprava.....	13
5. Zaključak.....	25
Literatura	27
Prilog	29
Sažetak	35

Popis ilustracija:

Tablice:

Tablica 1. Prosjek glazbenih preferencija

Tablica 2. Razlike među spolovima u preferencijama glazbenih žanrova

Tablica 3. Faktori glazbenog ukusa

Tablica 4. Preferencije faktora glazbenog ukusa prema spolu

Tablica 5. Ideologija ispitanika

Tablica 6. Ideologija ispitanika prema području studiranja

Tablica 7. Načelna potpora demokraciji

Tablica 8. Pitanja znanja

Tablica 9. Političko znanje prema fakultetima

Tablica 10. Tablica korelacija ideologije i glazbenog ukusa

Tablica 11. Tablica korelacija participacije i glazbenog ukusa

Tablica 12. Tablica korelacije načelne i praktične potpore i glazbenog ukusa

Tablica 13. Tablica korelacija glazbenog ukusa i učestalosti informiranja

Tablica 14. Tablica korelacija političkog znanja i glazbenih ukusa

Tablica 15. Tablica povezanosti političkog znanja i razine studija

Tablica 16. Tablica korelacija glazbenog utjecaja, učestalosti slušanja, glazbenih događaja i političkog znanja

Grafovi:

Graf 1. Dob anketiranih

Graf 2. Histogram ideologije ispitanika

Graf 3. Praktična podrška demokraciji

Graf 4. Utjecaj glazbe na život ispitanika

1. Uvod

Glazbene preferencije i razni oblici političkog ponašanja među mladima česte su teme u politološkim i sociološkim istraživanjima. Adolescencija predstavlja razvojnu fazu života pojedinca koja obuhvaća vremenski period od 10. do 22. godine života, a karakteriziraju je različite fizičke, kognitivne i psihičke promjene. Razvojne faze adolescencije obuhvaćaju ranu adolescenciju (između 10. i 14. godine života), srednju adolescenciju (između 15. i 18. godine života) te kasnu adolescenciju (između 19. i 22. godine života). Same faze su razdijeljene prema promjenama koje se događaju u svakoj fazi, a godine predstavljaju samo grubu podjelu (Rudan, 2004. cit. prema Pezerović i Vučković, 2016). Fokus ovog istraživanja stavljen je na mlade adolescente u kasnijoj fazi adolescencije jer se u tom razdoblju najviše ističe konsolidacija identiteta mladih osoba te njihov profesionalni, kao i politički razvoj (Buljan Flander, 2013). Razvoj istraživanja važnosti glazbe u životima mladih započet je još u 70-im godinama 20. stoljeća radovima poput onog autora Denisoff i Levine (1972) u kojem se istražuje kako razvoj tehnologije utječe na društvene promjene. Najveću promjenu osjećaju upravo mladi kroz pop kulturu koja uključuje i glazbu. Daljnjim razvojem istraživanja fokus se prebacuje s grupe mladih na individuu i njegov identitet. Radovi autora Johanssona (1992.) i Northa i Hargreavesa (1999.) prikazuju kako glazba utječe na mlade osobe u izgradnji njihovih identiteta te glazbu vidi kao izraz bunta prema okolini. Glazbeni se ukus pokazao kao dobar pokazatelj vrijednosnih stavova mladih.

Razni oblici političkog ponašanja također su česta tema u politološkim istraživanjima. Važnu knjigu o političkom ponašanju napisao je Ivan Šiber 2007. godine. Knjiga se bavi teorijama političkog ponašanja te donosi analizu političkog ponašanja u Hrvatskoj od 1945. do 2003. godine. U prvom dijelu donosi se pregled klasičnih pristupa istraživanja ponašanja birača, dok drugi dio knjige razmatra obrasce političkog ponašanja u Hrvatskoj u longitudinalnoj perspektivi (Šiber, 2007). U svojoj knjizi Ravlić (2017.) govori kako sva suvremena istraživanja pokazuju kako u nizu država, a ponajviše u tranzicijskim državama koje tek uspostavljaju i jačaju demokratske institucije i politike, opada udio građana na izborima na svim razinama, smanjuje se stopa članstva u političkim strankama i interesnim grupama, kao i povjerenje građana u demokratske institucije, poput parlamenata, pravosuđa i medija. U isto vrijeme participacija građana raste u jednom važnom segmentu – u izravnoj demokraciji (Ravlić, 2017. cit. prema Čepo, 2018). Čular i Šalaj u svom istraživanju iz 2019. također promatraju razinu potpore demokraciji. Smatraju kako nije došlo do značajnog pada u normativnoj potpori

demokraciji u Hrvatskoj, no da postoji veliki jaz između normativne i praktične potpore demokraciji. Zato je važno provjeriti postoji li takav jaz i među mladim osobama u Hrvatskoj. Do sada su slična istraživanja ispitivala odnos između različitih tipova glazbenih ukusa i vrijednosnih stavova mladih na uzorku srednjoškolaca u Zadarskoj županiji (Marcelić, Tonković i Krolo, 2014a) te su također isti autori proveli istraživanje o kulturnoj potrošnji i glazbenim preferencijama na primjeru mladih u Zadru.

Ovaj će se rad osloniti na već postojeće spoznaje, a nadopunit će ih detaljnim uvidom u povezanost između glazbenog ukusa i političke ideologije ispitanika, njihove političke participacije, razine političke informiranosti i potpore demokraciji, a provjerit će se i odnos političkog znanja i snage glazbenih preferencija. Cilj ovog istraživanja je otkriti postoje li veze između glazbenih preferencija mladih i njihovog političkog ponašanja. Kako bismo odgovorili na taj cilj postavljeno je pet istraživačkih pitanja. Shodno tomu, provest će se kvantitativno istraživanje na uzorku studenata na Sveučilištu u Zagrebu. Prvo će biti prikazan teorijski okvir istraživanja glazbenih ukusa i političkog ponašanja, zatim će se prikazati metodologija istraživanja te će se izložiti rezultati istraživanja i rasprava o rezultatima.

2. Teorijska koncepcija rada

2.1. Važnost glazbe u životima mladih

Još otkako je sredinom 1970-ih prvi put postao žarište sociološkog interesa, odnos između kulture mladih i popularne glazbe predmet je velikog broja knjiga, članaka u časopisima, konferencija i smjerova koji se predaju u sklopu sveučilišnih programa. Prvi su se radovi temeljili isključivo na teorijama i nedostajalo im je empirijskog angažmana (Bennet, 2002). Jedan od prvih empirijskih radova proveli su autori Denisoff i Levine (1972) na studentima California State sveučilišta u akademskoj godini 1969./1970. Autori smatraju kako je središnje načelo sociološke teorije promjena društva kroz tehnologiju. Jedan od rezultata te povijesno-ekonomske promjene je „omasovljavanje“ pri čemu se smatra kako dolazi do propadanja društvenih jedinica, a omasovljavanje se postiže kroz pop kulturu koja uključuje i glazbu. (Denisoff i Levine, 1972). Razvojem tehnologije dolazi i do masovnog razvoja glazbe pa je važno shvatiti na koji način glazba može utjecati na naš život. Prema njihovom uzorku, hipoteza o omasovljavanju nije u potpunosti primjenjiva u idiomu popularne glazbe. Nije

pronađen niti jedan žanr glazbe koji je naišao na podršku većine ispitanika. Preferencije su ponajviše bile povezane sa starosti i društvenim slojem te rasom.

Tijekom 1980-ih i ranih 90-ih moguće je uočiti trend u istraživanju kulture mladih. Umjesto da se usredotoče na mlade kao homogenu kategoriju, istraživači kulture mladih pažnju obraćaju na pojedinca i njegov identitet (Johansson, 1992). Promjene koje se mogu uočiti u istraživanju kulture mladih, također odgovaraju stvarnim promjenama u suvremenoj kulturi općenito, a posebno u kulturi mladih. Iako se važnost pojedinca i njegove mogućnosti odabira životnog stila i identiteta često preuveličava, mladi ljudi se vjerojatno, u većoj mjeri nego što su to činili njihovi roditelji kad su bili mladi, reflektiraju na njihove živote i njihov budući identitet. Autor zaključuje kako je identitet mladih u velikoj mjeri otvoren, prolazan i kako se mijenja. Mladi ljudi neprestano razmišljaju o svojim životnim mogućnostima i svojoj sudbini te koriste popularna i masovno proizvedena kulturna dobra na kreativan način tj. kao sirovinu, stvarajući nova simbolična značenja i nov način života (Johansson, 1992:13-14). U skladu s ovim rezultatima je i rad Northa i Hargreavesa (1999.) koji smatraju da mladi koriste glazbu kako bi oblikovali svoj društveni identitet, istaknuli se ili uklopili u okolinu. Ako adolescenti toliko puno slušaju glazbu, onda nije nerazumno sumnjati da izražena sklonost određenom stilu može prenijeti implicitnu poruku drugim adolescentima u vezi s nizom stavova i vrijednosti.

North i Hargreaves ponovno rade istraživanje 2007. godine u kojima ukazuju na brojne povezanosti između glazbenih preferencija i različitih aspekata upotrebe medija, slobodnog vremena i korištenja glazbe. Ljubitelji „niskokvalitetne“ glazbe imali su i preferencije prema „niskoj kulturi.“ Također, istraživanje je pokazalo kako ljubitelji opere i klasične glazbe imaju sklonosti čitanju „desničarskih“ novina poput *The Times* i *Daily Telegraph*, dok ljubitelji jazza češće čitaju lijevo orijentirane novine kao što su *The Guardian*. Autori napominju i kako ljubitelji R&B, indie i elektronske glazbe najučestalije čitaju *The Sun*, novine poznate po izražavanju desničarskih stavova koje s mnogo manje detalja pristupaju pokrivanju glavnih svjetskih događaja (North i Hargreaves, 2007, b). Unutar istog istraživanja, autori promatraju i odnose glazbenih preferencija i međuljudskih odnosa, životnih aranžmana, uvjerenja i kriminalnog ponašanja. Oni sugeriraju kako je glazbena sklonost sredstvo za razlikovanje načina života pojedinih grupa obožavatelja. Prikazali su znatnu količinu dokaza za konkretniju tvrdnju da bi bilo moguće razlikovati skupine obožavatelja po liberalno-konzervativnoj dihotomiji, tako da ljubitelji „problematicke“ glazbe trebaju prikazuju liberalne, ali povremeno antisocijalne stilove života i uvjerenja, dok ljubitelji klasične glazbe i drugih stilova bi trebali prikazati relativno konzervativan stil života (North i Hargreaves, 2007, a). Autori smatraju kako bi iduća istraživanja trebala utvrditi zašto bi glazbene preferencije trebale biti povezane s

odabirom načina života te daljnje utvrđivanje glavnih životnih dimenzija po kojima se grupe obožavatelja međusobno mogu razlikovati. (North i Hargreaves, 2007, c)

Zašto je uopće važno istraživati glazbene preferencije mladih? Neki teoretičari tvrde kako kreativnost mladih koja proizlazi iz konzumiranja glazbe najavljuje izazov hegemoniji svijeta odraslih ili da izokreće društvene i kulturne hijerarhije koje upravljaju svijetom (Brown, 2008). Kako navodi Steven Miles „nastoji se stvoriti slika o mladim ljudima kao ranjivim žrtvama koje su podložne usponima i padovima tržišnog gospodarstva, a kulturni pristup prečesto štuje mlade kao moćne potrošače glazbe, mode i supkulturnog života.“ (Miles, 2003:171. cit. prema Brown, 2008:404). Ovi radovi na utjecaj glazbe prvenstveno gledaju kao na izvor mladenačkog bunta, sukoba sa svijetom u kojem netko drugi postavlja društvene norme.

Glazba oduvijek ima značajan utjecaj u osobnim i društvenim životima mladih. Shvaćanje glazbe kao sredstva kojim se utjecalo na afektivna stanja te koristilo u odgojne svrhe i utjecalo na društvo datira još iz davnina, posebice iz doba stare Kine i antičke Grčke (Breitenfels i Majsec Vrbanić, 2011, cit. prema Škojo, 2019:33-34). Okolina i vršnjaci te masovni mediji najznačajniji su čimbenici koji utječu na oblikovanje glazbenih preferencija mladih osoba. Mediji, posebice suvremena sredstva za produkciju i reprodukciju zvuka, omogućili su masovno širenje glazbe i postavili glazbu niske kvalitete u središte životnih navika mladih (Škojo, 2019:34). Zbog toga postoji i vrlo snažna glazbena industrija koja mora svake godine proizvoditi dovoljno raznolike glazbe, kako bi zadovoljila potrebu za istom. Procijenjeno je kako je samo u 2019. godini zarada glazbene industrije na globalnoj razini iznosila 21.5 milijardi dolara. Od tog iznosa 56% otpada na *streaming* industriju. Procjenjuje se da će između 2016. i 2021. godine *streamanje* glazbe rasti za 20.7% svake godine, dok digitalno preuzimanje glazbe očekuje pad od 19.2% u istom periodu. Kupovinu fizički snimljene glazbe također očekuje pad i to za 11.6% godišnje (www.statista.com, 2020). U SAD-u i Velikoj Britaniji glazba je među ekonomskim gigantima koji donose najveće prihode. U SAD-u trenutno postoji 13 159 radio postaja, prosječan Amerikanac u vremenskom razdoblju od 24 sata čuje više od 1600 komercijalnih poruka putem medija, a većinu tih poruka prati i glazba (HDS ZAMP, 2011:4). Godine 1989. American Medical Association (Američko medicinsko društvo) izvijestilo je da prosječan učenik srednje škole u SAD-u tjedno čuje više od 30 sati pop-glazbe. U 1993. godini 98,5% tinejdžera u SAD-u je izjavilo da sluša glazbu. Od toga je 70% učenika reklo da sluša glazbu za vrijeme učenja. Takav stupanj izloženosti glazbi i rezultati ispitivanja koji svjedoče o važnosti glazbe u životima adolescenata ukazuju da bi utjecaj glazbe na njihove živote mogao biti vrlo jak (HDS ZAMP, 2011:5).

Glazbeni ukus se u sociološkoj literaturi smatra izrazito dobrim pokazateljem širih aspekata kulturne potrošnje, vrijednosnih stavova i kulturnog kapitala (Marcelić, Tonković i Krolo, 2014, b:48-49) te zbog toga bi mogao biti i dobar pokazatelj političkog ponašanja. Autori Marcelić, Tonković i Krolo u svom radu napominju kako prethodna istraživanja kulturne potrošnje mladih u Hrvatskoj ukazuju na povezanost između pojedinih tipova kulturnih preferencija i indikatora socioekonomskog statusa obitelji. Utvrđeno je da su visokokulturne preferencije zastupljenije kod mladih s obrazovanim roditeljima u urbanim sredinama, dok se sklonost slušanju narodne glazbe može povezati s nižim socioekonomskim statusom obitelji, roditeljima nižeg stupnja obrazovanja, ruralnim rezidencijalnim statusom te religioznošću (Marcelić, Tonković i Krolo, 2014, b:49).

2.2. Političko ponašanje

Politička potpora dulje od pola stoljeća, još od seminalnih radova američkog politologa Davida Eastona, predmet je istraživanja društvenih znanstvenika, posebice politologa, koji smatraju kako koncept političke potpore može pomoći da se bolje shvati funkcioniranje i djelotvornost demokratskih političkih sustava (Čular i Šalaj, 2019). Prema Eastonu, potpora građana političkom sustavu podrazumijeva stav kojim osoba izražava svoje orijentacije – povoljne i nepovoljne, pozitivne i negativne – prema određenim objektima. Razlikuje se općenita, difuzna potpora koja se odnosi na vrednovanje značenja objekta za određenu osobu i specifičnu potporu koja je povezana sa zadovoljstvom aktualnom djelotvornošću određenih političkih objekata (Čular i Šalaj, 2019:8-9). U istom se radu Čular i Šalaj oslanjaju na istraživanja političke potpore zasnovana na konceptualizacijama Eastona i Norris, koja su već primijenjena i u društvenim znanostima u Hrvatskoj. Autori smatraju kako se objavljene studije o političkoj potpori u Hrvatskoj mogu se ugrubo podijeliti na dvije skupine. Prvu skupinu čine studije koje se bave političkom potporom tako što tematiziraju njezine određene aspekte, poput uloge političke potpore i političkog povjerenja u procesima demokratizacije (Maldini, 2006) i demokratske konsolidacije (Maldini, 2008) ili odnosa političke kulture, političke potpore i demokracije (Vujčić, 1999, 2008), a drugu skupinu čine razmjerno brojni radovi koji, na temelju različitih izvora podataka, analiziraju aktualne razine političke potpore hrvatskih građana (Sekulić i Šporer 1997, 2010; Baloban i Rimac 1998; Čular 2005; Radman 2010). U svom istraživanju, iznijeli su rezultate koji su pokazali da nema dokaza o znatnom padu normativne podrške demokraciji u posljednjih dvadeset godina te su ispitivali razliku u normativnoj i praktičnoj razini potpore demokracije. Rezultat je pokazao jaz između tih dviju

razina potpore, a time i prostor za povećanu kolektivnu frustraciju građana funkcioniranjem konkretnog političkog sustava, koji se postupno povećava nakon 2015. godine (Čular i Šalaj, 2019:17). Političko ponašanje promatraju i autori Sibley, Osborne i Duckitt (2012.) koji su na uzorku od 73 različite objavljene studije tražili povezanost između političkog ponašanja i različitih vrsta ličnosti. Istraživanje je pokazalo kako su ljudi skloniji savjesnosti pozitivno, a ljudi skloniji otvorenosti novim iskustvima negativno korelirali s političkim konzervativizmom (Sibley, Osborne i Duckitt, 2012:664).

Politička participacija kroz učlanjivanje u političke stranke također je tema mnogih radova. U politološkoj literaturi mogu se naći različiti pojmovi vezani za fenomen participacije. Govori se o političkom uključivanju, o pučkom i izravnom djelovanju, o političkom djelovanju te o političkoj participaciji. Klaus von Beyme u svojoj knjizi „Transformacija političkih stranaka“ (2002) govori o slabljenju identifikacije građana i stranaka kao jednom obliku političke participacije. Zašto uopće postoji potreba za učlanjivanjem u stranke? Pripravnost da se postane članom stranke u zapadnim demokracijama jako varira i ovisi o tradicionalnim kulturnim činjenicama. Stranke su percipirane kao neka vrsta „protočnog bojlera“ za stavove koji su stečeni u fazi socijalizacije (Beyme, 2002:33). Upravo zbog toga je važno promatrati mlade koji su tek u tom procesu i na koji način kulturni faktori utječu na njihovu političku participaciju. Politička participacija važna je za političku kulturu kao faktor stabilnosti demokracije (Almond i Verba, 1963). Pokazalo se kako se u sve više demokratskih zemalja širi nekonvencionalna participacija, dok se konvencionalna postupno stabilizira (Vujčić, 2000). Nakon njih autori uviđaju važnost protestnih aktivnosti građana, poput potpisivanja peticija, demonstriranja, nasilja i dr., koji također spadaju u političku participaciju. Vujčić empirijski istražuje političku participaciju na uzorku hrvatskih studenata, no fokus nije samo na političkoj participaciji kao posebnom fenomenu, već na političkoj kulturi općenito. Kao važne indikatore u promatranju političke participacije pronađene su neke socijalne varijable poput spola i obrazovnog smjera studenata, standardne vrijednosne orijentacije kao što su religiozno – sekularno i lijevo – desno te građanske vrijednosti koje obuhvaćaju indekse o političkom interesu studenata, njihovoj političkoj kompetenciji, stavove prema civilnim slobodama i dr. (Vujčić, 2000).

Koncepti političkog ponašanja koji su važni za ovaj rad su politička ideologija, politička participacija, razina političke informiranosti i potpora demokraciji te razina političkog znanja. Autori Bagić i Gvozdanović (2015.) u svom su istraživanju promatrali razinu političke pismenosti kod učenika završnih razreda srednjih škola u Hrvatskoj. Specifična politička znanja i sposobnosti, ali i vrijednosni stavovi koji predstavljaju jedno od osnovnih polazišta za

usvajanje i preuzimanje uloge građanina u demokratskom društvu sadržani su u konceptu političke pismenosti (Šalaj, 2011, cit. prema Bagić i Gvozdanović, 2015). Za svako demokratsko društvo važna je visoka razina političke pismenosti građana, posebno mladih koji su, ovisno o zrelosti, u procesu svladavanja te političke uloge ili na pragu njezina intenzivnijeg prakticiranja (Bagić i Gvozdanović, 2015).

2.3. Veza glazbe i politike

Glazba i politika već su dugo dvije vrlo povezane i međusobno isprepletene grane. Jedan od značajnih primjera dogodio se u srpnju 1985. godine kad su se mnogi glazbenici udružili i pod vodstvom Boba Geldofa održali *Live Aid*, prvi u nizu humanitarnih koncerata. Namjera koncerta bila je prikupljanje financijskih sredstava kako bi se zaustavila glad u Etiopiji. Koncert se održao u isto vrijeme na dva mjesta: u Londonu i u Philadelphiji te je inspirirao i mnoge druge države poput Sovjetskog Saveza, Jugoslavije, Kanade, Japana i drugih koje su se priključili inicijativi i također na isti dan održale koncerte. Prijenos koncerta uživo putem TV ekrana pratilo je 1.9 milijuna ljudi u 150 država što je u to vrijeme činilo oko 40% svjetske populacije. Koncert je ostao upamćen ne samo zbog novca kojeg je prikupio, već zbog toga što je, zbog velike popularnosti, svijetu približio humanitarnu katastrofu koja se događala u Africi. Briga za čovječanstvo postala je tema broj jedan svjetske vanjske politike (www.theguardian.com, 2005). Nakon *Live Aid*-a počeli su se osnivati i mnogi drugi humanitarni koncerti poput: *Farm Aid*, *Hear 'n Aid*, *Self Aid* i sl.

Istraživanja o povezanosti glazbenih preferencija i socio-političkih stavova također su počela vrlo rano. Autori Jon Brian Peterson i Peter G. Christenson u svom članku *Political orientation and music preference in the 1980s* spominju dvije važne kvantitativne studije koje istražuju postojanje povezanosti između političke i glazbene orijentacije u 60-im i ranim 70-im godinama 20. stoljeća. Prva studija jest izvještaj autora Mashkina i Nagyija (1975.) o povezanosti između socio-političkih stavova i omiljenog glazbenog žanra u kojem su pronašli vezu između stavova slušatelja glazbe i glazbenog ukusa. U odnosu na slušatelje *country* i *western* glazbe, pobornici rock i folk glazbe su skloniji izražavanju odbojnosti spram političkog „mainstreama“, skloniji su odbijanju tradicionalnih rodni uloga i skloniji su prihvaćanju onoga što autori nazivaju post buržoazijskom ideologijom (Mashkin i Volgy, 1975, cit. prema Peterson i Christenson, 1987:6). Tri godine nakon, autori su ponovili istraživanje te ovaj put nisu pronašli povezanost između stavova i preferiranih žanrova.

Druga studija koje se autori dotiču jest studija autora Fox i Williams (1974.) koja je istraživala vezu između političke orijentacije konzervativno – umjereno – liberalno i stavova spram devet različitih žanrova glazbe, uključujući popularne hitove (TOP 40), rock, *country-western*, klasičnu glazbu, jazz, folk, blues itd. Njihovi rezultati pokazali su da ispitanici konzervativne orijentacije izražavaju veću sklonost slušanju popularnih hitova od svojih vršnjaka, postojala je slaba pozitivna veza između liberalizma i slušanja rock i *country* glazbe te su liberalniji ispitanici pokazivali veću sklonost folk glazbi, jazzu i bluesu od konzervativnijih vršnjaka (Fox i Williams, 1974, cit. prema Peterson i Christenson, 1987:6). Također, uočena je i pozitivna veza između političke orijentacije i glazbenog ponašanja. Konzervativniji ispitanici više su vremena trošili slušajući glazbu na radiju dok su njihovi liberalni vršnjaci kupovali više ploča i vrpce te više vremena trošili slušajući njih (Fox i Williams, 1974, cit. prema Peterson i Christenson, 1987:6).

Peterson i Christenson u proljeće 1984. godine provode vlastito istraživanje na 259 studenata *Pennsylvania State University*-a. Ispitanici su dali velik broj informacija o sebi uključujući spol, dob, razinu obrazovanja roditelja, veličinu grada iz kojeg dolaze i ostalo. Političku orijentaciju su procjenjivali na skali od jedan – radikalno lijevo do pet – radikalno desno, a glazbene preferencije kroz 26 kategorija po različitim žanrovima glazbe u suradnji s glazbenim urednicima na radijskim postajama, studentima i izdavačima glazbenih časopisa (Peterson i Christenson, 1987:8-9). Također, ispitivali su i vrijeme utrošeno na slušanje glazbe preko radija i *Walkmana*, broj kupljenih glazbenih ploča u zadnjih mjesec dana te su ispitivali značaj koji glazba ima na njihov život. Rezultati su pokazali slabu pozitivnu povezanost između liberalnih ispitanika i učestalosti slušanja jazz, reggae, soul, punk i mainstream glazbe te negativnu povezanost sa slušanjem 70s rock i 80s rock glazbe (Peterson i Christenson, 1987:8-9). Rezultati su djelomično bili u suprotnosti s istraživanjem Foxa i Williamsa jer oni nisu pronašli povezanost između kupovine ploča i slušanja glazbe preko radija i političke orijentacije. Postojala je i negativna povezanost između liberalizma i slušanja radija samo kao pozadinske aktivnosti (Peterson i Christenson, 1987:9). Autori smatraju kako je pogrešno tvrditi da nema povezanosti između glazbe i politike u 80-ima te smatraju kako je politička orijentacija bez sumnje povezana s glazbenim preferencijama. Postoji jasan obrazac prema kojem su studenti s liberalne strane skloniji slušanju glazbe koja potječe iz crnačke kulture poput soula, gospela, reggaea ili jazzu kojeg primarno, ako ne i isključivo izvode crnopusi glazbenici (Peterson i Christenson, 1987:13).

Još jedno istraživanje proveli su autori Devenport i North 2019. godine. Svoje su istraživanje proveli na 157 studenata s australskih sveučilišta. Testirali su glazbene preferencije

ispitanika, političku orijentaciju i aspekte ličnosti. Glazbene preferencije su mjerili putem Likertove ljestvice u sedam stupnjeva gdje su ispitanici označavali koliko im se sviđa pojedini od ukupno 15 ponuđenih žanrova glazbe. Političku orijentaciju autori su mjerili IPIP ljestvicom liberalizma. Ljestvica sadrži 10 faktora i svaki se ocjenjuje na Likertovoj ljestvici u pet stupnjeva i operacionalizira političku orijentaciju kao bipolarni konstrukt: veći rezultati ukazuju na liberalnu orijentaciju, dok niži rezultati ukazuju na konzervativnu orijentaciju (Devenport i North, 2019:4-5). Rezultati su pokazali kako liberalizam pruža veću varijancu u glazbenim preferencijama. Uočena je pozitivna povezanost između liberalizma i preferiranja tri od četiri glazbene dimenzije ispitivane u radu. Politička orijentacija se pojavila kao jedinstven i relevantan prediktor glazbenog ukusa za jednu glazbenu dimenziju, za što autori smatraju kako je to otkriće, iako ograničeno u opsegu, jako zanimljivo i trebalo bi ga dalje istražiti (Devenport i North, 2019:12).

3. Cilj istraživanja, uzorak i mjerni instrumenti

3.1. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja je otkriti postoje li veze između glazbenih preferencija mladih i njihovog političkog ponašanja. Kako bismo odgovorili na taj cilj postavljeno je pet istraživačkih pitanja.

IP1: Ispitati postoji li veza između glazbenog ukusa i političke ideologije ispitanika

H1: Lijevo orijentirani ispitanici manje su skloni popularno tradicionalnom glazbenom ukusu, a skloniji su klasično modernom glazbenom ukusu od desno orijentiranih ispitanika

IP2: Ispitati postoji li veza između glazbenog ukusa i političke participacije ispitanika

H2: Politički aktivniji ispitanici skloniji su klasično modernom glazbenom ukusu

IP3: Ispitati postoji li veza između glazbenog ukusa i razine političke informiranosti i potpore demokraciji ispitanika

H3: Ispitanici koji posjeduju veću razinu političke informiranosti i koji pružaju veću potporu demokraciji skloniji su klasično modernom glazbenom ukusu

IP4: Ispitati postoji li veza između glazbenog ukusa i političkog znanja ispitanika

H4: Ispitanici s manjom razinom političkog znanja skloniji su popularno tradicionalnom glazbenom ukusu

IP5: Ispitati postoji li veza između snage glazbenih preferencija ispitanika i njihovog političkog znanja

H5: Ispitanici sa snažnim glazbenim preferencijama posjeduju veću razinu znanja o politici

3.2. Mjerni instrumenti

Glazbeni ukus i utjecaj glazbe na život

Glazbeni ukus studenata mjereno je pomoću instrumenta koji je mjerio glazbene preferencije ispitanika, a trebali su procijeniti koliko im se, na skali od 1 do 5 (1- uopće mi se ne sviđa, 5 – jako mi se sviđa) sviđa pojedini žanr glazbe. Ponuđeni žanrovi su bili: rock i blues, heavy metal i punk, jazz, indie, klasična glazba, domaća pop rock glazba, domaća zabavna glazba, tradicijska glazba, domaća i regionalna alternativna glazba, narodna glazba i turbofolk, elektronska glazba, hip hop i rap, strana pop glazba i reggae glazba.

Marcelić, Tonković i Krolo u svom radu (2014, a) koristili su slične glazbene žanrove te su ih podijelili na tri faktora koja su korištena i u ovom istraživanju. Ti su faktori: faktor klasično-modernog glazbenog ukusa, faktor popularno-tradicionalnog glazbenog ukusa i faktor komercijalnog glazbenog ukusa (Marcelić, Tonković i Krolo, 2014, a). U ovo su istraživanje ti faktori uključeni tako da u prvi faktor pripadaju žanrovi rock i blues, heavy metal i punk, jazz, indie, domaća pop rock i klasična glazba, drugom faktoru pripadaju domaća zabavna glazba, domaća tradicijska glazba, domaća i regionalna alternativna glazba te narodna glazba i turbofolk, a u treći faktor pripadaju elektronska glazba, hip hop i rap, strana pop/komercijalna glazba te reggae. Svaki od tih faktora predstavlja prosječne rezultate na ukupno šest (klasično-moderna glazba) te po četiri čestice (popularno-tradicionalna glazba i komercijalna glazba).

Snaga glazbenih preferencija mjerena je kroz tri pitanja sastavljena za ovo istraživanje. Pitanjem „Koliko često slušate glazbu?“ mjerila se učestalost slušanja na skali od 1 – rjeđe od pola sata dnevno do 5 – više od četiri sata dnevno. Također, ispitalo se koliko kulturnih i društvenih događaja koje posjećuju ispitanici uključuje slušanje glazbe. Postavljeno je i pitanje „Kako bi ste ocijenili utjecaj koji glazba ima na Vaš život?“ u kojem su ispitanici samostalno morali procijeniti utjecaj glazbe na njihov život na skali od jedan do pet.

Politička ideologija i politička participacija

Kako bi se ispitala politička ideologija studenata, korišteno je pitanje iz *World Values Surveyja*: „Kada govorimo o politici, često se spominje podjela lijevo - desno. Gdje bi ste sebe smjestili na sljedećoj ljestvici (od 1 – izrazito lijevo do 9 – izrazito desno)?“

Politička participacija mjerena je pitanjima o aktivnostima ispitanika. Tako je provjeravano jesu li studenti izašli na prethodne parlamentarne i predsjedničke izbore, ispitivalo se jesu li članovi neke političke stranke ili nevladine organizacije te jesu li u posljednjih godinu dana sudjelovali u aktivnostima poput prosvjeda, potpisivanja peticije, stranačkog skupa ili štrajka. S obzirom na to da su odgovori na pitanja mogli biti da ili ne, konačni rezultat je bila aritmetička sredina svih osam aktivnosti u rasponu od nula do jedan gdje broj bliži jedan označava veću političku participaciju ispitanika. Također, u obzir je uzeto i ukoliko studenti nisu imali pravo glasa prilikom održavanja izbora.

Politička informiranost i potpora demokraciji

Razina političke informiranosti mjerena je pitanjem o učestalosti informiranja ispitanika o političkim događajima na skali od 1 – nikad do 5 – svakodnevno. Potpora demokraciji mjerena je tako što se mjerila i načelna i praktična potpora demokraciji. Pitanja o potpori demokraciji preuzeta su iz istraživanja autora Čulara i Šalaja (2019.). Načelna potpora demokraciji zahvaćena je pitanjem o poželjnosti demokracije u odnosu na vlast jednog vođe, dok se praktična potpora mjeri standardnim pitanjem o zadovoljstvu ispitanika demokracijom u Hrvatskoj (Čular i Šalaj, 2019). Zadovoljstvo razinom demokracije u Hrvatskoj mjereno je skalom od 1 – nisam zadovoljan do 5 – vrlo sam zadovoljan. Pitanje ispitivanja načelne potpore demokracije bilo je: „Ponekad demokracija teško funkcionira. Neki misle da su nam potrebni jaki vođe koji će srediti stvari. Drugi misle da je demokracija najbolje rješenje čak i kad stvari teško funkcioniraju. Što Vi o tome mislite?“ Ponuđeni odgovori bili su: potrebni su jaki vođe te demokracija je uvijek najbolje rješenje, a postojala je i mogućnost odgovora ne znam, nisam siguran.

Političko znanje

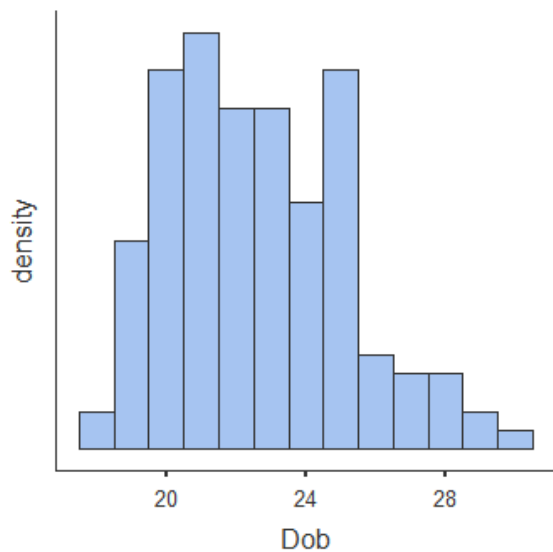
Pitanja provjere političkog znanja ispitanika preuzeta su iz istraživanja autora Bagića i Gvozdanić (2015.) o političkoj pismenosti učenika završnih razreda srednjih škola u Hrvatskoj. Korištena su neka od pitanja iz istraživanja, a znanje se ispitivalo u tri dimenzije: temeljni politički pojmovi, poznavanje ustavno-političkog ustrojstva i politička informiranost. Ukupno je bilo postavljeno 11 pitanja, a na svako pitanje bila su četiri ponuđena odgovora od kojih je samo jedan bio točan. U anketi od ispitanika se tražilo da ponude točan odgovor, no ako nisu sigurni od njih se tražilo da ponude onaj koji smatraju najtočnijim. Pitanja koja su se ticala dimenzije temeljnih političkih pojmova bila su: „Što označava pojam legitimitet?“, „Što su nevladine organizacije?“, „Koje se od sljedećih vrsta stranaka zalažu za minimalnu

intervenciju države u ekonomske odnose?“ , „Kako nazivamo oblik vlasti u kojem jedna osoba ili skupina samovoljno vlada ne vodeći računa o građanskim pravima drugih?“ te „Koja od sljedećih vrsta stranaka prihvaća određena ograničenja osobnih sloboda građana zbog zaštite morala i tradicionalnih vrijednosti?“ Ukupno pet od 11 pitanja ticala su se poznavanja temeljnih političkih pojmova. Pitanja na dimenziji poznavanja ustavno-političkog ustrojstva bila su: „Što je Ustav?“, „Kako se biraju ministri u Vladi?“, „Koja dva aktera jedina mogu promijeniti Ustav RH?“ te „Politički sustav u Republici Hrvatskoj je?“, što čini četiri od 11 postavljenih pitanja. Dimenzija političke informiranosti ispitivana je pomoću dva pitanja: „Koje su godine održani prvi višestranački izbori u RH?“ i „U kojoj od navedenih skupina država su sve tri države članice EU?“ Odgovori su kodirani tako da je točan odgovor kodiran u 1, a ostali netočni odgovori u 0 te je na kraju izračunata aritmetička sredina svih 11 pitanja.

3.3. Provođenje istraživanja i uzorak

Podaci korišteni u ovom istraživanju prikupljeni su internetskom anketom u periodu od 22. srpnja 2020. godine do 6. kolovoza 2020. godine. Uzorak se sastojao od 140 sudionika, studenata na Sveučilištu u Zagrebu u dobi od 18 do 30 godina. Anketa je napravljena preko programa Google Forms i dijeljena je društvenim mrežama putem kojih su regrutirani ispitanici. Svi prikupljeni podaci su preuzeti i prebačeni u program Jamovi u kojem je rađena analiza. U analizu nisu uključeni ispitanici koji su riješili anketu, a nisu studenti ili ne studiraju na fakultetima Sveučilišta u Zagrebu. U uzorak su uključeni studenti svih sastavnica Sveučilišta te također svih razina studija. Anketu je ukupno ispunilo 98 ispitanica (70%) i 42 ispitanika (30%), a prosječna starost iznosi 22,6 godina. Na grafu 1. možemo vidjeti kako izgleda histogram ispitanika prema njihovoj dobi.

Graf 1. Dob anketiranih

Fakulteti Sveučilišta u Zagrebu podijeljeni su prema području studiranja u četiri kategorije: biomedicinsko, tehničko, društveno-humanističko i prirodno. Prikupljeno je devet anketa s fakulteta biomedicinskog područja (6,4%), 31 ispitanik studira na fakultetima tehničkog područja (22,1%), 88 ispitanika je s fakulteta društveno-humanističkog područja (62,9%), a 12 ispitanika dolazi s fakulteta iz prirodnog područja (8,6%). Na preddiplomskoj razini studija studira 84 ispitanika (60%), na diplomskom studiju je 49 ispitanika (35%), četiri ispitanika je na specijalističkom studiju (2,9%), a tri su ispitanika s doktorskog studija (2,1%). Ispitivana je i razina primanja ispitanika. Odgovori su postavljeni vrlo općenito, tako da ispitanici sami moraju procijeniti koliku razinu primanja imaju ovisno o prosjeku. Najviše ispitanika, njih 78, smatraju kako su njihova primanja u skladu s prosjekom, 38 ispitanika ima primanja viša od prosjeka, 18 niža, četiri ispitanika ima primanja izrazito viša od prosjeka, a dva ispitanika imaju primanja izrazito niža od prosjeka. Upitnik se sastojao od 29 pitanja, a ispitanicima je trebalo 10-ak minuta kako bi ga riješili. Cijeli upitnik se nalazi u prilogu, na kraju ovog rada.

4. Rezultati i rasprava

Prikaz najomiljenijih žanrova glazbe možemo vidjeti u tablici 1. Tako je domaća pop rock glazba ($M=4.01$, $SD=1.1$) najomiljeniji glazbeni žanr među mladima, a najmanje omiljeni žanr jest heavy metal i punk ($M=2.37$, $SD=1.33$). Taj je rezultat zanimljiv jer oba žanra glazbe spadaju pod isti faktor klasično modernog glazbenog ukusa. Sličan rezultat dobiven je i u istraživanju Pezerović i Vučković (2016.) u kojem je pokazano da mladi najviše slušaju

turbofolk, elektroničku i pop rock glazbu, a najmanje slušaju heavy metal, jazz, punk i klasičnu glazbu. Narodna glazba i turbofolk se nisu pokazali pretjerano omiljenim među ispitanicima ($M=3.12$, $SD=1.42$). Taj je žanr podijelio ispitanike i dobio je jednak broj najviših i najnižih ocjena, kao i približan broj onih u sredini. Klasična se glazba pokazala kao najneutralnija tj. većina ispitanika smatra kako im se taj žanr glazbe niti sviđa, niti im se ne sviđa.

Tablica 1. Prosjek glazbenih preferencija

žanr glazbe	N	Min	Max	M	SD
rock i blues	140	1	5	3,72	1,130
heavy metal i punk	140	1	5	2,37	1,330
jazz	140	1	5	3,17	1,150
indie glazba	140	1	5	3,03	1,220
klasična glazba	140	1	5	3,19	0,993
domaća pop rock glazba	140	1	5	4,01	1,100
domaća zabavna glazba	140	1	5	3,04	1,350
tradicijska glazba	140	1	5	3,30	1,250
domaća i regionalna alternativna glazba	140	1	5	3,56	1,150
narodna glazba i turbofolk	140	1	5	3,12	1,420
elektronska glazba	140	1	5	3,51	1,230
hip hop i rap	140	1	5	3,47	1,200
strana pop/komercijalna glazba	140	1	5	3,71	1,130
reggae	140	1	5	3,26	1,200

Kao što možemo vidjeti u tablici 2., pri ispitivanju spolnih razlika, rezultati pokazuju kako postoji statistički značajna razlika u preferencijama prema domaćoj pop rock glazbi, domaćoj zabavnoj glazbi, tradicijskoj glazbi, domaćoj i regionalnoj alternativnoj glazbi te

stranoj pop glazbi. U svim navedenim žanrovima potvrđeno je da ženski spol više preferira slušanje istih nego njihovi muški kolege.

Tablica 2. Razlike među spolovima u preferencijama glazbenih žanrova

žanr glazbe	spol	N	M	SD	M-W U	p
domaća pop rock glazba	M	42	3,55	1,290	1452	0.003
	Ž	98	4,20	0,952		
domaća zabavna glazba	M	42	2,62	1,360	1534	0.015
	Ž	98	3,22	1,312		
tradicijska glazba	M	42	3,00	1,290	1639	0.048
	Ž	98	3,43	1,218		
domaća i regionalna alternativna glazba	M	42	3,05	1,310	1389	0.002
	Ž	98	3,79	1,008		
strana/pop komercijalna glazba	M	42	3,12	1,250	1253	< .001
	Ž	98	3,97	0,979		

Nakon što su žanrovi klasificirani po već gore navedenim faktorima glazbenog ukusa (klasično-moderni, popularno-tradicionalna i komercijalni) dobiveni su rezultati prikazani u tablici 3. Također, pronađena je statistički značajna korelacija između faktora komercijalnog glazbenog ukusa i preostala dva faktora. Faktor preferiranja komercijalnog glazbenog ukusa pozitivno korelira s faktorom klasično-modernog ($\rho=0,289$, $p<0,001$) i popularno-tradicionalnog ($\rho=0,301$, $p<0,001$) glazbenog ukusa. Nije pronađena statistički značajna korelacija između prvog i drugog faktora.

Tablica 3. Faktori glazbenog ukusa

faktori glazbenog ukusa	N	Min	Max	M	SD
klasično-moderni glazbeni ukus	140	1	5	3,25	0.722
popularno-tradicionalni glazbeni ukus	140	1	5	3,26	0.932
komercijalni glazbeni ukus	140	1	5	3,49	0.829

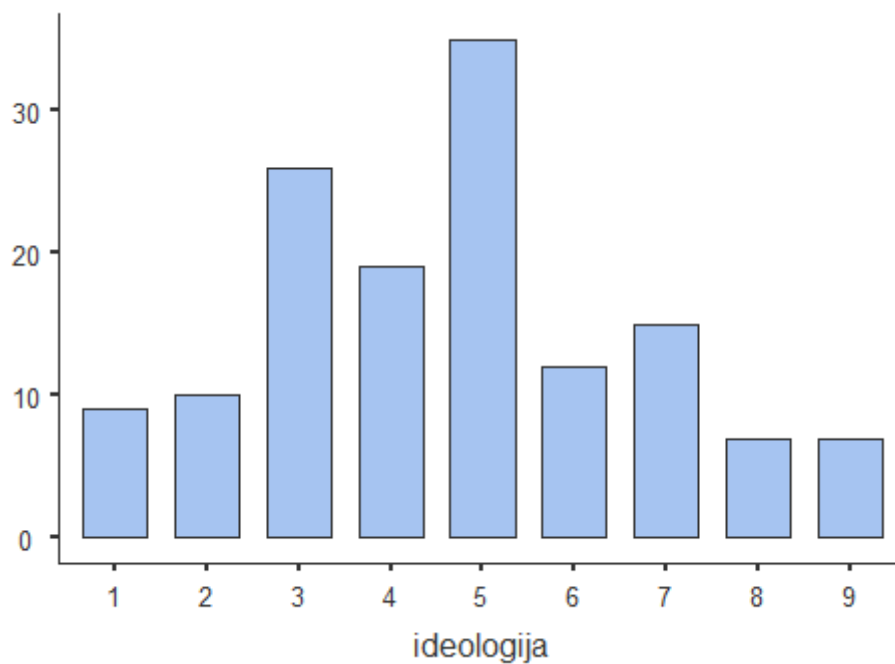
Iz tablice možemo vidjeti kako se ispitanicima podjednako sviđaju faktori klasično-modernog i popularno-tradicionalnog glazbenog ukusa, dok nešto više preferiraju faktor komercijalnog glazbenog ukusa. Prema spolu značajnu razliku u glazbenom ukusu možemo vidjeti u preferiranju popularno-tradicionalnog glazbenog ukusa koji je kod ženskih ispitanica

veći ($M=3.43$, $SD=0.856$) nego kod ispitanika muškog spola ($M=2.86$, $SD=0.86$) dok kod ostalih ukusa nema statistički značajne razlike (Tablica 4.).

Tablica 4. Preferencije faktora glazbenog ukusa prema spolu

faktori glazbenog ukusa	spol	N	Min	Max	M	SD	M-W U	p
klasično-moderni	M	42	1	5	3,23	0,816	2050	0,973
	Ž	98	1,17	4,5	3,26	0,683		
popularno-tradicionalni	M	42	1	5	2,86	0,989	1362	0,001
	Ž	98	1,75	4,75	3,43	0,856		
komercijalni	M	42	1	4,75	3,33	0,860	1744	0,152
	Ž	98	1	5	3,56	0,811		

Graf 2. Histogram ideologije ispitanika

U grafu 2. možemo vidjeti kako su ispitanici odgovorili na postavljeno pitanje o njihovoj ideologiji. Najučestaliji odgovor bio je 5 što označava centar. Nakon centra najviše se sudionika odlučilo za 3 i 4. Kao što je vidljivo iz tablice 5. naši su ispitanici uglavnom orijentirani oko centra s blagim ideološkim preferencijama prema ulijevo ($M=4,67$, $SD=2,06$).

Tablica 5. Ideologija ispitanika

	N	Min	Max	Mode	Mean	SD
ideologija	140	1	9	5	4,67	2,06

U istraživanju nije pronađena statistički značajna razlika u ideologiji među spolovima, no zato je pronađena razlika u ideologiji prema području kojeg studiraju. Iz analize su izostavljeni studenti biomedicinskih i prirodnih fakulteta zbog malog uzorka pa su promatrani samo studenti tehničkih i društveno-humanističkih fakulteta. Kao što se vidi u tablici 6. pokazalo se kako postoji statistički značajna razlika u ta dva područja, studenti tehničkih fakulteta blago su orijentirani udesno ($M=5,45$, $SD=2,01$), dok su njihovi kolege s društveno-humanističkih fakulteta čak i malo više orijentirani, ali ulijevo ($M=4,30$, $SD=2,07$).

Tablica 6. Ideologija ispitanika prema području studiranja

	područje	N	Min	Max	M	SD	M-W U	p
ideologija	tehničko	31	1	9	5,45	2,01	931	0,008
	društveno-humanističko	88	1	9	4,3	2,07		

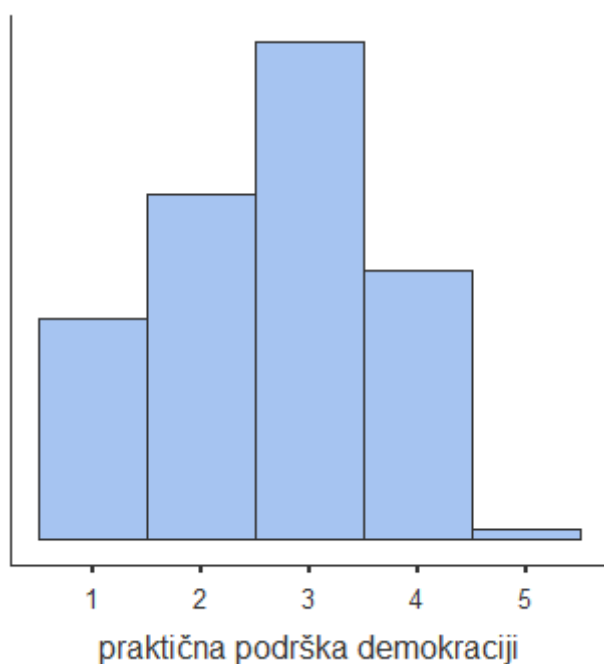
Ispitani sudionici pokazali su različite razine političke participacije. 75.7% studenata izašlo je na prošle predsjedničke izbore, dok ih je 67.9% izašlo na prošle parlamentarne izbore. S druge strane, svega dva ispitanika (1.4%) su članovi neke stranke, četiri ih je posjetilo stranački skup u zadnjih godinu dana, a čak se 76 ispitanika pokazalo aktivnima u potpisivanjima peticija (54.3%). Ispitanici se razmjerno često informiraju o politici. Čak 40% ih se o politici informira svaki dan, dok ih se 22.9% o politici informira barem jednom tjedno. Samo 8.6% ispitanika se o politici nikada ne informira.

Tablica 7. Načelna potpora demokraciji

potpora demokraciji	N	postotak	kumulativni postotak
autokrati	44	31.4 %	31.4 %
demokrati	52	37.1 %	68.6 %
ne znaju	44	31.4 %	100.0 %

U istraživanju je mjerena načelna i praktična razina potpore demokraciji. Načelnu potporu demokraciji pružilo je 37.1% ispitanika, dok ih 31.4% smatra kako je potreban jaki vođa. Zanimljiv je velik broj ispitanika koji nisu sigurni, a njih je čak 31.4%. Ispitanici nisu pokazali niti pretjerano veliku praktičnu podršku demokraciji. Kao što se vidi na grafu 3., velik broj ispitanika uopće nije zadovoljan razinom demokracije u Hrvatskoj i ocijenio ju je s jedinicom dok je samo jedan ispitanik potpuno zadovoljan razinom demokracije u Hrvatskoj.

Graf 3. Praktična podrška demokraciji

Tablica 8. Pitanja znanja

broj pitanja	N	Min	Max	M	SD
1	140	0	1	0.614	0.489
2	140	0	1	0.536	0.501
3	140	0	1	0.907	0.291
4	140	0	1	0.586	0.494
5	140	0	1	0.807	0.396
6	140	0	1	0.707	0.457
7	140	0	1	0.550	0.499
8	140	0	1	0.829	0.378
9	140	0	1	0.379	0.487
10	140	0	1	0.657	0.476
11	140	0	1	0.786	0.412

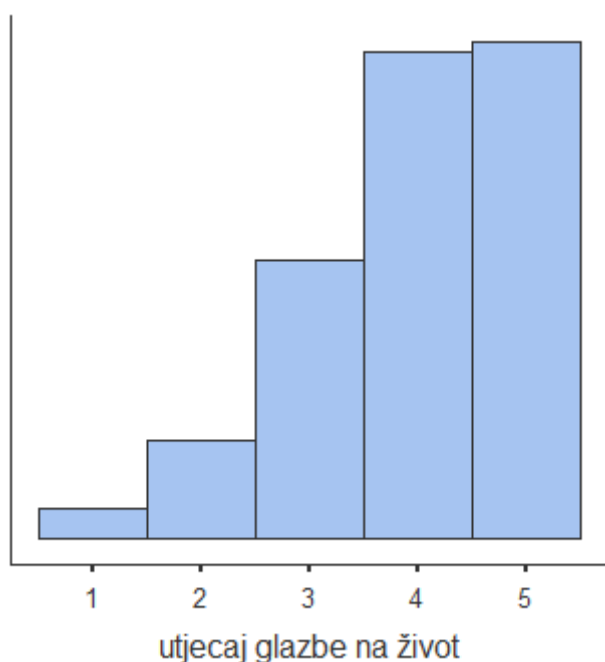
Ispitanici su pokazali vrlo dobru razinu znanja o politici. Pitanja koja su postavljena prikazana su u anketnom upitniku postavljenom u dodatke, na kraju ovog rada. Postavljeno je ukupno 11 pitanja, a u tablici 8. prikazani su rezultati. Ukupni postotak točnih odgovora iznosi 66.9%. Pitanje na koje je najviše ispitanika dalo točan odgovor je glasilo: „Što je Ustav?“ i na njega je točan odgovor dalo 90.7% ispitanika. Još dva pitanja imaju preko 80% riješenosti, a to su: „Kako nazivamo oblik vlasti u kojem jedna osoba ili skupina samovoljno vlada ne vodeći računa o građanskim pravima drugih?“ (80,7%) i „Politički sustav u Republici Hrvatskoj je?“ (82.9%). Jedno se pitanje istaknulo kao najteže i to je: „Koje su godine održani prvi višestranački izbori u RH?“ Na njega je točan odgovor dalo samo 37.9% ispitanika, iako je od svih ponuđenih odgovora upravo točan odgovor bio najviše puta odabran. To je ujedno i jedino pitanje na koje su ispitanici odgovorili s manje od 50% uspješnosti. Nije pronađena statistički značajna razlika u točnim odgovorima prema spolu, no zato jest pronađena prema području studiranja. Studenti s društvenih i humanističkih fakulteta ostvaruju značajno veći postotak točnih odgovora (70,8%) nego njihovi kolege s tehničkih fakulteta (56%) kao što je vidljivo u tablici 9.

Tablica 9. Političko znanje prema fakultetima

	fakultet	N	Min	Max	M	SD	M-W U	p
političko znanje	tehnički	31	0,091	0,909	0,560	0,225	859	0,002
	društveno-humanistički	88	0,273	1	0,708	0,179		

Većina ispitanika ima snažne preferencije prema glazbi. 20.7% ispitanika glazbu sluša više od četiri sata dnevno, 21.4% ispitanika ju sluša tri do četiri sata dnevno, a 36.4% ju sluša sat do dva sata dnevno. Samo 7.1% ispitanika glazbu sluša manje od pola sata dnevno. 54.3% ispitanika odgovorilo je da, od događaja na koje izlaze, većina uključuje slušanje glazbe, 26.4% polovica, a samo 2.1% ispitanika nikada ne izlaze na događaje koji uključuju slušanje glazbe. Na grafu 4. vidimo procjenu ispitanika o utjecaju glazbe na njih. Ispitanici su većinom odgovorili da glazba ima visok ili vrlo visok utjecaj na njihov život.

Graf 4. Utjecaj glazbe na život ispitanika

Anketirani ispitanici potvrdili su kako glazba ima značajnu ulogu u njihovim životima. Velik broj mladih vrlo često sluša glazbu te izlazi na glazbene kulturne događaje. Kao što je objašnjeno u prethodnom dijelu poglavlja, mladi imaju vrlo različite preferencije u glazbenim žanrovima s obzirom na spol, područje studiranja i dr. Mnogi drugi radovi su se pitali postoje li veze između tih glazbenih ukusa i nekih drugih životnih navika. Stoga je ovo istraživanje provedeno kako bi se utvrdilo postoje li poveznice između glazbenog ukusa mladih i načina na koji se oni ponašaju u politici. Prvo istraživačko pitanje ispituje postoji li veza između glazbenog ukusa i političke ideologije ispitanika. Hipoteza je glasila: „Lijevo orijentirani ispitanici manje su skloni popularno tradicionalnom glazbenom ukusu, a skloniji su klasično modernom glazbenom ukusu od desno orijentiranih ispitanika.“ Rezultati su prikazani u tablici 10.

Tablica 10. Tablica korelacija ideologije i glazbenog ukusa

glazbeni ukus	ideologija	
klasično-moderni	rho	-0.093
	p	0.275
popularno-tradicionalni	rho	0.227
	p	0.007
komercijalni	rho	0.091
	p	0.284

Kao što je moguće pročitati iz tablice, pronađena je statistički značajna pozitivna povezanost između popularno-tradicionalnog glazbenog ukusa i političke ideologije. Smjer korelacije je pozitivan, a vrijednost iznosi 0.227 što označava slabu korelaciju. S obzirom na smjer korelacije možemo zaključiti kako je istraživanje potvrdilo hipotezu da lijevo orijentirani ispitanici su manje skloni popularno-tradicionalnom glazbenom ukusu od desno orijentiranih ispitanika. Nije pronađena statistički značajna povezanost između klasično-modernog ukusa i političke ideologije tako da drugi dio hipoteze nije uspješno potvrđen. Problem zašto je hipoteza samo djelomično potvrđena je mogao nastati prilikom kodiranja varijable glazbenog ukusa. Podaci koji su dobiveni istraživanjem bili su poprilično raspršeni te su ispitanici unutar žanrova istog glazbenog ukusa imali prilično različite preferencije. Jedno od mogućih rješenja bi moglo biti kodiranje faktora glazbenog ukusa drugačije od onoga kako je provedeno u dosadašnjim istraživanjima.

Drugo istraživačko pitanje ispitalo je povezanost između glazbenog ukusa i političku participaciju sudionika, a hipoteza je glasila: „Politički aktivniji ispitanici skloniji su klasično modernom glazbenom ukusu.“

Tablica 11. Tablica korelacija participacije i glazbenog ukusa

glazbeni ukus	participacija	
klasično- moderni	rho	0.171
	p	0.043
popularno- tradicionalni	rho	-0.050
	p	0.556
komercijalni	rho	-0.015
	p	0.862

Pronađena je statistički značajna povezanost između ideologije i klasično-modernog glazbenog ukusa. Smjer korelacije je pozitivan, a ona iznosi 0.171. Između drugih glazbenih ukusa i participacije nije pronađena statistički značajna povezanost. Smjer korelacije je pozitivan što znači da je druga hipoteza potvrđena. Politički aktivniji ispitanici skloniji su klasično-modernom glazbenom ukusu.

Treće istraživačko pitanje ispituje postoji li pozitivna povezanost u glazbenom ukusu s obzirom na razinu političke informiranosti potpore demokraciji. Hipoteza je glasila: „Ispitanici koji posjeduju veću razinu političke informiranosti i koji pružaju veću potporu demokraciji skloniji su klasično modernom glazbenom ukusu.“

Tablica 12. Tablica korelacije načelne i praktične potpore i glazbenog ukusa

glazbeni ukus		praktična podrška demokraciji	normativna podrška demokraciji
klasično-moderni	rho	0.006	-
	p	0.940	-
	M-W U	-	1110
	p	-	0.802
popularno-tradicionalni	rho	0.101	-
	p	0.236	-
	M-W U	-	1093
	p	-	0.709
komercijalni	rho	0.011	-
	p	0.901	-
	M-W U	-	1065
	p	-	0.559

U istraživanju nije pronađena statistički značajna povezanost između načelne i praktične potpore s glazbenim ukusima. Problem prilikom ispitivanja ovih varijabli mogao je nastati zbog toga što je velik broj ispitanika na pitanje o načelnoj potpori demokraciji odgovorio s ne znam ili nisam siguran (31.4%). Zbog tako velikog broja nesigurnih ispitanika moguće da je došlo do ove pogreške. Kako bismo bolje istražili praktičnu podršku demokraciji potrebno je u anketu dodati još pitanja koja bi se ticala usporedbe razine demokracije u Hrvatskoj i drugim zemljama te onda provjeru zadovoljstva demokracijom u Hrvatskoj kako bi se smanjio utjecaj aktualnosti na razinu potpore demokraciji. Ipak, razina praktične podrške demokraciji u Hrvatskoj koja je ovim istraživanjem ispitivana na studentskoj populaciji u skladu je s rezultatima na nacionalnoj razini iz 2018. godini kada je broj nezadovoljnih ispitanika iznosio 63.7% (Čular i Šalaj, 2019:19).

Tablica 13. Tablica korelacija glazbenog ukusa i učestalosti informiranja

glazbeni ukus		učestalost informiranja
klasično-moderni	rho	0.082
	p	0.335
popularno-tradicionalni	rho	-0.029
	p	0.734
komercijalni	rho	-0.113
	p	0.183

U sklopu istog istraživačkog pitanja ispitivala se i veza između učestalosti informiranja i glazbenog ukusa ispitanika. Također nije pronađena statistički značajna povezanost između tih dviju varijabli. Problem bi, kao što je gore već navedeno, mogao biti u kodiranju varijable glazbenog ukusa koji bi se mogao riješiti većim brojem glazbenih ukusa koji uključuju sličnije glazbene žanrove.

Četvrto istraživačko pitanje ispitivalo je povezanost između glazbenog ukusa i političkog znanja ispitanika. Hipoteza je glasila: „Ispitanici s manjom razinom političkog znanja skloniji su popularno tradicionalnom glazbenom ukusu.“

Tablica 14. Tablica korelacija političkog znanja i glazbenih ukusa

glazbeni ukus		političko znanje
klasično-moderni	rho	0.009
	p	0.917
popularno-tradicionalni	rho	0.079
	p	0.356
komercijalni	rho	-0.029
	p	0.738

Prilikom analize nije utvrđeno postojanje pozitivne povezanosti između glazbenog ukusa i političkog znanja, ali se pokazalo kako postoji povezanost između razine studija ispitanika te njihovog političkog znanja, kao što je vidljivo na tablici 15. Pronađena je statistički značajna razlika između preddiplomske i diplomske razine studija te preddiplomske i doktorske razine studije. Viša razina studija upućuje na višu razinu znanja o politici.

Tablica 15. Tablica povezanosti političkog znanja i razine studija

	χ^2	df	p
političko znanje	14,2	3	0.003
razina studija		W	p
preddiplomski	diplomski	4.678	< .001
preddiplomski	specijalistički	-0.201	0.887
preddiplomski	doktorski	2.936	0.038
diplomski	specijalistički	-1.617	0.253
diplomski	doktorski	1.607	0.256
specijalistički	doktorski	2.075	0.142

Posljednje istraživačko pitanje ispituje postoji li pozitivna povezanost između ispitanika koji imaju snažne glazbene preferencije i njihovog političkog znanja. Hipoteza je glasila: „Ispitanici sa snažnim glazbenim preferencijama posjeduju veću razinu znanja o politici.“

Tablica 16. Tablica korelacija glazbenog utjecaja, učestalosti slušanja, glazbenih događaja i političkog znanja

		političko znanje
utjecaj glazbe na život	r	-0.227
	p	0.007
učestalost slušanja glazbe	r	-0.254
	p	0.002
učestalost odlaska na glazbene događaje	r	-0.117
	p	0.168

Analiza je pokazala kako postoji statistički značajna povezanost između političkog znanja i utjecaja glazbe na život ispitanika, kao i povezanost s učestalosti slušanja. Smjer obje korelacije je negativan što znači da je hipoteza opovrgnuta te ispitanici sa snažnijim glazbenim preferencijama imaju manju razinu znanja o politici. Pogreška se mogla dogoditi zbog velikog broja ispitanika koji su vrlo snažno ocijenili svoje preferencije. Možda bi većim uzorkom na široj populaciji dobili drugačije rezultate.

Uspješno su potvrđene dvije hipoteze. Pronađena je statistički značajna povezanost između lijevo orijentiranih ispitanika i njihove manje sklonosti ka popularno-tradicionalnom žanru. Rezultat je u skladu s istraživanjem Tonković, Marčelić i Krolo (2014, a) koji su dobili rezultat kako su vrijednosni stavovi i glazbeni ukus povezani tako da se popularno-tradicionalne preferencije vežu uz konzervativnije stavove, dok se preferencije moderne i visoke kulture snažnije vežu uz liberalnije i tolerantnije stavove. U ovom istraživanju nije pronađena značajna statistička povezanost između klasično-modernog glazbenog ukusa i političke ideologije, tako je da ova hipoteza polovično potvrđena. Ta je povezanost u skladu s dosadašnjom literaturom, ali se moraju uzeti u obzir i generacijske karakteristike u promišljanjima mladih. Tradicionalna podjela lijevo-desno ne pridonosi značajno ispitivanju političke orijentacije mladih jer se najveći broj mladih opredijelio za srednju opciju, tj. centar. Mladi nisu pretjerano skloni izjašnjavanju pripadnosti jednom od tih dvaju polova i dio ih se izjašnjava kao apolitičnima (Ilišin i dr., 2013. cit. prema Marčelić, Tonković i Krolo, 2014, a). Isti autori napominju i kako se briše ili barem redefinira granica između visoke i niske kulture, tako da u sadržaj onoga što se smatralo visokom kulturom (klasična glazba, jazz) ulaze i žanrovi poput rocka, bluesa ili

heavy metala, što znači da se promijenilo polje visoke kulture procesom „gentrifikacije žanrova“ (Luthar i Kurdija, 2011. cit. prema Marčelić, Tonković i Krolo, 2014, a).

Pronađena je statistički značajna povezanost između političke participacije i klasično-modernog glazbenog ukusa što potvrđuje drugu hipotezu. Lijevo orijentirani ispitanici manje su skloni popularno-tradicionalnom glazbenom ukusu. Također je i pronađena korelacija između ideologije i političke participacije ($\rho = -0,193$, $p = 0,022$). To nam daje do znanja da su lijevo orijentirani ispitanici skloniji aktivnoj političkoj participaciji te da su ujedno i manje skloniji slušanju popularno tradicionalnih žanrova. Ti se rezultati nisu pokazali u skladu s radom Vladimira Vujčića (2000.) koji piše kako vrijednosne orijentacije nisu pokazale značajnu ulogu u navedenim tipovima participacije studenata, osim u određenoj ulozi u protestnom ponašanju. U skladu s istraživanjem autora Petkovića (2018.) su i rezultati ovog istraživanja. Rezultati istraživanja kojeg je proveo Petković pokazuju kako su liberalni svjetonazori povezani s klasično-modernim glazbenim ukusom te su se tolerancija i religioznost pokazali kao glavni prediktori povezanosti između kulturnih ukusa i vrijednosnih orijentacija.

Zanimljiv rezultat pronađen je i u petom istraživačkom pitanju. Pokušalo se povezati razinu političkog znanja i samoprocjene utjecaja glazbe na život studenata kao i na njihovu učestalost slušanja glazbe. Korelacija je potvrđena, no nije u skladu s hipotezom. Pokazalo se kako ispitanici koji češće slušaju glazbu i smatraju da ona ima veći utjecaj na njihov život posjeduju i manju razinu političkog znanja. Kao što je već navedeno, velik broj ispitanika vrlo je snažno ocijenilo utjecaj glazbe na njihov život. Stoga je važno obratiti pažnju na uzorak te se predlaže da se u budućim ispitivanjima postavi veći broj pitanja koji upućuju na učestalost slušanja glazbe kako bi se dobili ravnopravniji rezultati. Razina studija ispitanika pokazala se kao značajni prediktor političkog znanja ispitanika, dok se ekonomski kapital, tj. procijenjeni ekonomski status kao i u analizi Tonković, Krolo i Marčelić (2014, a) nije pokazao značajnim prediktorom.

5. Zaključak

Iz ove analize možemo zaključiti nekoliko ključnih karakteristika povezanosti glazbenih preferencija i političkog ponašanja. Prvenstveno, glazbeni ukus mladih jako se razlikuje. Ne možemo reći kako postoji jedan glazbeni žanr ili ukus kojeg mladi preferiraju u odnose na drugi. Većina dosadašnjih istraživanja kroz povijest, pokazala je kako su mladi glavni konzumenti pop-kulture, koja označava postojanje jednog ukusa koji prevladava nad ostalima. Ovo istraživanje pokazalo je kako su svi žanrovi glazbe vrlo zastupljeni među mladima, uključujući

žanrove koje nikako ne možemo nazvati pop-kulturnima poput klasične glazbe, ili nekim malo manje poznatim žanrovima poput indie glazbe, jazza i tradicijske glazbe. Gledajući na čitavom uzorku, mladi ovisno o svojim uvjerenjima i stavovima imaju svoje glazbene preferencije, ali niti jedan glazbeni ukus ne nadvladava druge. Istraživanje je pokazalo kako u značajnoj mjeri postoje povezanosti između glazbenih preferencija i političkog ponašanja. Dvije su hipoteze potvrđene, za dvije nisu pronađene statistički značajne vrijednosti, dok je jedna hipoteza odbačena. Potvrđene su hipoteze koje tvrde kako su lijevo orijentirani ispitanici manje skloni popularno glazbenom ukusu od desno orijentiranih te kako su isti skloniji većoj razini političke participacije. Treća hipoteza nije potvrđena. Ispitalo se postoji li korelacija u načelnoj i praktičnoj podršci demokraciji i glazbenom ukusu. Nije pronađena statistički značajna povezanost. Potencijalni problemi se nalaze u velikom broju ispitanika koji nisu sigurni u svoj odgovor ili su odgovorili da ne znaju. Daljnja bi istraživanja mogla postaviti veći broj pitanja, vezan uz potporu demokraciji kako bi se ispitala i ta hipoteza te to pitanje i dalje ostaje otvoreno. Također, nije pronađena niti statistički značajna povezanost između glazbenog ukusa i političkog znanja ispitanika, no daljnje istraživanje bilo bi zanimljivo provesti kako bi se ispitalo područje studiranja i ideologija ispitanika. Pokazalo se kako postoji razlika između područja studiranja i ideologije. Trebalo bi provjeriti zbog čega dolazi do razlika, dolazi li do toga zbog razlika u spolovima koji većinski studiraju na fakultetima određenih područja (tehničke fakultete većinom upisuju muškarci, dok humanističke i medicinske smjerove uglavnom upisuju žene) ili postoji neki drugi razlog. Također, pronađena je i značajna povezanost između razine studija i znanja o politici. U skladu s očekivanjima, viša razina studija, pokazala je i višu razinu znanja o politici. Uz dobivene rezultate važno je uzeti u obzir i uzorak. U uzorku se većinom radi o ženskim ispitanicama te o studentima društveno-humanističkog usmjerenja pri čemu bi se moglo predložiti da se istraži dodatni set pitanja kao i da se obuhvati veći uzorak. Raspravu o utjecaju glazbenih ukusa na političko ponašanje bi svakako trebalo nastaviti detaljno proučavati u daljnjim istraživanjima.

Literatura

- Bagić, D. i Gvozdanić, A. (2015). *Istraživanje političke pismenosti učenika završnih razreda srednjih škola u Hrvatskoj*. Zagreb: GONG.
- Bennet, A. (2002). Researching youth culture and popular music: a methodological critique. *British Journal of Sociology*, 58(3), 451-466.
- Beyme, K. v. (2002). *Transformacija političkih stranaka*. Zagreb: Biblioteka Politička Misao.
- Brown, A. (2008). Popular Music Cultures, Media and Youth Consumption: Towards an Integration of Structure, Culture and Agency. *Sociology Compass*, 2(2), 388-408.
- Buljan Flander, G. (2013). Adolescencija – izazovi odrastanja. Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba. <http://www.poliklinika-djeca.hr/aktualno/teme/adolescencija-%E2%80%93-izazovi-odrastanja/> (pristupljeno: 1.9.2020.)
- Čepo, D. (2018). Slaven Ravlić: Liberalna demokracija. Izazovi i iskušenja. *Društvena istraživanja*. Zagreb. 367-370.
- Čular, G. i Šalaj, B. (2019). Kritički građani ili nezadovoljni autokrati? Potpora demokraciji u Hrvatskoj 1999-2018. *Anali Hrvatskog političkog društva*, 16(1), 7-26.
- Denisoff, R. i Levine, M. (1972). YOUTH AND POPULAR MUSIC: A Test of the Taste Culture Hypothesis. *Youth & Society*, 237-255.
- Devenport, S. i North, A. (2019). Predicting musical taste: Relationships with personality aspects and political orientation. *Psychology of Music*, 00(0), 1-14.
- HDS ZAMP. (2011). *Moć glazbe*. Zagreb.
- Johansson, T. (1992). Music Video, Youth Culture and Postmodernism. *Popular Music and Society*, 16(3), 9-22.
- Marcelić, S., Tonković, Ž. i Krolo, K. (2014, a). Glazbeni ukus i vrijednosne orijentacije mladih na primjeru srednjoškolaca u Zadarskoj županiji. *Identitet i vrednosti čoveka u savremenom društvu: psihološki aspekti*, 59-68.
- Marcelić, S., Tonković, Ž. i Krolo, K. (2014, b). Kulturna potrošnja i glazbene preferencije mladih: razvoj tipologije na primjeru Zadra. *Revija za sociologiju*, 44(3). 287-315.

- Mashkin, K. i Volgy, T. (1975). Socio-Political Attitudes and Musical Preferences. *Social Science Quarterly*, 56(3), 450-459.
- North, A. i Hargreaves, D. (1999). Music and Adolescent Identity. *Music Education Research*, 1(1), 75-92.
- North, A. i Hargreaves, D. (2007, a). Lifestyle correlates of musical preference: 1. Relationships, living arrangements, beliefs and crime. *Psychology of Music*, 35(1), 58-87.
- North, A. i Hargreaves, D. (2007, b). Lifestyle correlates of musical preference: 2. Media, leisure time and music. *Psychology of Music*, 35(2), 179-200.
- North, A. i Hargreaves, D. (2007, c). Lifestyle correlates of musical preference: 3. travel, money, education, employment and health. *Psychology of Music*, 35(3), 473-497.
- Peterson, J. i Christenson, P. (1987). Political orientation and music preference in the 1980s. *Popular Music and Society*, 11(4), 1-17.
- Petković, M. (2018). Povezanost kulturnih ukusa i vrijednosti kod studenata na Sveučilištu u Zadru. Zadar.
- Pezerović, A. i Vučković, M. (2016). *Jesmo li ono što slušamo? Povezanost rizičnih ponašanja s vrstama glazbe koju mladi slušaju*. Zagreb.
- Rieff, D. (2005). *theguardian.com*. <https://www.theguardian.com/world/2005/jun/24/g8.debtrelief> (pristupljeno: 24.8.2020)
- Sibley, C., Osborne, D. i Duckitt, J. (2012). Personality and political orientation: Meta-analysis and test of a Threat-Constraint Model. *Journal of research in Personality*, 46, 664-677.
- Šiber, I. (2007). *Političko ponašanje*. Zagreb, Politička kultura.
- Škojo, T. (2019). Odnos glazbenih preferencija srednjoškolaca, glazbenog obrazovanja i sociodemografskih varijabli. *Metodički ogledi*, 26, 33-58.
- Vujčić, V. (2000). Politička participacija. *Politička misao*, 37(1). 115-140
- Watson, A. (2020). *www.statista.com*. <https://www.statista.com/statistics/272305/global-revenue-of-the-music-industry/#:~:text=In%202019%2C%20the%20total%20revenue,in%2011.9%20billion%20dollars%20globally>. (pristupljeno 25.8.2020)

Prilog

1. Kako bi ste ocijenili utjecaj koji glazba ima na Vaš život?

1. vrlo nizak utjecaj
- 2.
- 3.
- 4.
5. vrlo visok utjecaj

2. Koliko često slušate glazbu?

1. rjeđe od pola sata dnevno
2. pola sata dnevno
3. sat do dva sata dnevno
4. tri do četiri sata dnevno
5. više od četiri sata dnevno

3. Od kulturnih i društvenih događaja na koje najčešće idete, koliko njih uključuje slušanje glazbe?

1. nijedan
2. manjina
3. polovica
4. većina
5. svi

4. Koliko Vam se sviđa pojedini žanr glazbe? (uopće mi se ne sviđa, ne sviđa mi se, niti mi se sviđa, niti mi se ne sviđa, sviđa mi se, jako mi se sviđa)

1. rock i blues
2. heavy metal i punk
3. jazz
4. indie glazba (npr. Arcade Fire)
5. klasična glazba
6. domaća pop rock glazba (npr. Gibonni, Prljavo Kazalište)

7. domaća zabavna glazba (npr. Jelena Rozga, Severina itd.)
8. tradicijska glazba (npr. klape...)
9. domaća i regionalna alternativna glazba (npr. SARS, Dubioza Kolektiv)
10. narodna glazba i turbofolk
11. elektronska glazba (npr. Avicii, Martin Garrix)
12. hip hop i rap
13. strana pop/komercijalna glazba (npr. Beyonce, Lady GaGa)
14. reggae (npr. Bob Marley)

5. Kada govorimo o politici, često se spominje podjela lijevo - desno. Gdje bi ste sebe smjestili na sljedećoj ljestvici?

1. izrazito lijevo
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
9. izrazito desno

6. Jeste li izašli na prošle predsjedničke izbore? (prvi krug 22.12.2019. ili drugi krug 5.1.2020.)

1. da
2. ne
3. nisam imao pravo glasa

7. Jeste li izašli na prošle parlamentarne izbore? (5.7.2020.)

1. da
2. ne
3. nisam imao pravo glasa

8. Jeste li član neke političke stranke?

1. da

2. ne

9. Jeste li u posljednjih godinu dana sudjelovali u navedenim aktivnostima? (da, ne)

1. prosvjed
2. potpisivanje peticije
3. stranački skup
4. štrajk

10. Jeste li član neke nevladine organizacije (npr. zavičajni klubovi, organizacije civilnog društva itd.)?

1. da
2. ne

11. Koliko se često informirate o političkim događanjima?

1. Nikad
2. Nekoliko puta godišnje
3. Jednom mjesečno
4. Jednom tjedno
5. Svakodnevno

12. Koliko ste zadovoljni razinom demokracije u Hrvatskoj?

1. nisam zadovoljan/na
- 2.
- 3.
- 4.
5. vrlo sam zadovoljan/na

13. Ponekad demokracija teško funkcionira. Neki misle da su nam potrebni jaki vođe koji će srediti stvari. Drugi misle da je demokracija najbolje rješenje čak i kad stvari teško funkcioniraju. Što Vi o tome mislite?

1. potrebni su jaki vođe
2. demokracija je uvijek najbolje rješenje
3. ne znam, nisam siguran

14. Što označava pojam legitimitet?

1. Da je neka odluka u skladu s mišljenjem vladajuće stranke
2. Da je neka odluka utemeljena na Ustavu i zakonu
3. Da vlast ima pravo donositi odluke jer je izabrana prema općem pravu glasa
4. Da neka stranka, dok je na vlasti, ima pravo donositi bilo kakve odluke

15. Što su nevladine organizacije?

1. Organizacije koje ne financira država
2. Organizacije koje rade protiv vlade
3. Organizacije koje dobrovoljno osnivaju zainteresirani građani
4. Organizacije koje osnivaju jedinice lokalne samouprave

16. Što je Ustav?

1. To je dokument koji sažima najvažnije zakone
2. Temeljni pravno-politički akt države
3. Pravilnik o radu Ustavnog suda
4. Akt u kojem Predsjednik Republike iznosi svoj program rada

17. Koje se od sljedećih vrsta stranaka zalažu za minimalnu intervenciju države u ekonomske odnose?

1. Socijaldemokratske
2. Demokršćanske
3. Konzervativne
4. Liberalne

18. Kako nazivamo oblik vlasti u kojem jedna osoba ili skupina samovoljno vlada ne vodeći računa o građanskim pravima drugih?

1. oligarhija
2. diktatura
3. republika
4. monarhija

19. Kako se biraju ministri u Vladi?

1. Predlaže ih Sabor, a odabire ih Predsjednik Vlade

2. Predsjednik Vlade ih predlaže Saboru koji im izglasava povjerenje
3. Predsjednik Vlade samostalno odabire ministre
4. Predsjednik Vlade s Predsjednikom Sabora odabiru ministre u Vladi

20. Koja dva aktera jedina mogu promijeniti Ustav RH?

1. Sabor i građani na referendumu
2. Predsjednik Vlade i Predsjednik Ustavnog suda
3. Predsjednik Ustavnog suda i Sabor
4. Predsjednik Vlade i Predsjednik RH

21. Politički sustav u Republici Hrvatskoj je?

1. predsjednički
2. polupredsjednički
3. parlamentarni

22. Koje su godine održani prvi višestranački izbori u RH?

1. 1989.
2. 1990.
3. 1991.
4. 1995.

23. U kojoj od navedenih skupina država su sve tri države članice EU?

1. Irska, Nizozemska, Švedska
2. Portugal, Norveška, Estonija
3. Malta, Turska, Danska
4. Cipar, Sjeverna Makedonija, Slovenija

24. Koja od sljedećih vrsta stranaka prihvaća određena ograničenja osobnih sloboda građana zbog zaštite morala i tradicionalnih vrijednosti?

1. liberalna
2. demokršćanska
3. socijalistička
4. zelena

25. Spol

1. Muški
2. Ženski

26. Dob

27. Fakultet

28. Razina studija

1. preddiplomski
2. diplomski
3. specijalistički
4. doktorski

29. Molimo Vas da procijenite primanja vašeg kućanstva u odnosu na prosječna primanja u

Republici Hrvatskoj

1. izrazito niža od prosjeka
2. niža od prosjeka
3. prosječna
4. viša od prosjeka
5. izrazito viša od prosjeka

Povezanost glazbenih preferencija i političkog ponašanja studenata Sveučilišta u Zagrebu

Sažetak

Ovaj se rad bavi analizom glazbenih preferencija i političkog ponašanja kod studenata na Sveučilištu u Zagrebu. U skladu s navedenim provedeno je istraživanje na studentima Sveučilišta u Zagrebu (N=140). Prvi dio rada obuhvaća teorijski pregled pri čemu se dotiče dosadašnjih istraživanja u sferi glazbenih preferencija te različitih aspekata političkog ponašanja. U drugom dijelu rada provedeno je istraživanje u kojem su se mjerile glazbene preferencije i političko ponašanje mladih. U kontekstu glazbenih preferencija obuhvaćene su sljedeće komponente: učestalost slušanja glazbe, utjecaj slušanja glazbe na život studenata i preferencije prema pojedinom žanru glazbe. Kako bi izmjerili političko ponašanje studenata mjerena je: politička orijentacija studenata, izlaznost na izbore, participacija u strankama, na prosvjedima, potpisivanjima peticija i štrajkovima, učestalost političkog informiranja, podrška demokraciji te je provjeravano znanje o osnovnim političkim pojmovima. Istraživanjem se pokušalo provjeriti postoji li povezanost između tih dvaju faktora. Rezultati istraživanja su pokazali kako su lijevo orijentirani ispitanici manje skloni popularno tradicionalnom glazbenom ukusu te pokazuju veću razinu političke participacije. Također, pokazalo se kako ispitanici u čijim životima glazba ima velik utjecaj, pokazuju manju razinu znanja o politici.

Ključne riječi: političko ponašanje, glazbeni ukusi, demokracija, mladi

The Relationship between Music Preferences and Political Behaviour of Students at the University of Zagreb

Abstract

This paper deals with the analysis of musical preferences and political behaviour among students at the University of Zagreb. In accordance following the aforementioned, a study was conducted on students of the University of Zagreb (N=140). The first part of the paper includes a theoretical overview, touching on previous research in the field of musical preferences and various aspects of political behaviour. In the second part, the research was conducted in which the musical preferences and political behaviour were measured. In the context of the musical components, the following components were included: frequency of the listening to the music, the impact on their lives and preferences for a particular genre of music. To measure students political behaviour, the following components were measured: political orientation, turnout, participation in political parties, protests, petitions and strikes, support for democracy and

knowledge of basic political concepts. The research tried to check if there is a connection between these two factors. The results of the research showed that left-wing respondents are less inclined to popular traditional music taste and show a higher level of political participation. Also, respondents in whose lives music has a major impact shows a lower level of basic political knowledge.

Key Words: political behaviour, musical taste, democracy, youth